

KRISTINA BRENKOVA

*mladinska
 pisateljica,
 pesnica,
 dramatičarka,
 prevajalka
 in urednica
 (1911- 2009).*

1. Zagotovo poznate **Kristino Brenkovo**: pisateljico, prevajalko in urednico mladinskih knjig. Pravlјice je Kristina vzljubila že kot otrok v Horjulu. Skupaj z babico je odkrivala čarobni svet pripovedovanja in poslušanja. V Ljubljani je študirala psihologijo in pedagogiko. Leta 1939 je doktorirala iz pedagogike. Bila je ena redkih Slovenk, ki je v predvojnem času opravila doktorat. Med drugo svetovno vojno je sodelovala z Osvobodilno fronto. Skrbela je za pomoč in zaščito otrok, katerih starši so bili v partizanih ali v zaporih. Kot kurirka je pogosto spremljala pisatelja Prežihovega Voranca, glavnega urednika radia Kričič v Ljubljani. Po drugi svetovni vojni se je posvetila delu na področju mladinske književnosti. Prevedla in uredila je več svetovnih zbirk pravljic, pripravila in uredila je več zbirk slovenskih ljudskih pripovedi ter ljudskih pesmi za otroke: *Zlata ptica, Križ kraž, kralj Matjaž, Lonček, kuhaj, Babica pripoveduje, Pojte, pojte, drobne ptice, Slovenske ljudske pripovedi, Mamka*

	12		18			1		
--	----	--	----	--	--	---	--	--

.

Ilustr. Marlenka Stupica, MK, 1953.

danes – po več kot petdesetih letih – izhajajo vedno novi naslovi.

2. Kristina Brenkova je bila **prva urednica mladinske literature** pri založbi Mladinska knjiga. Več kot dvajset let (1949 do 1973) je urejala **knjižne zbirke za najmlajše**. Bila je – kot je nekoč sama zapisala – »mamaočka« zbirke *Zlata ptica, Najdihojca, Cicibanova knjižnica, Velike slikanice, Mladi oder ...* Med njimi je tudi zbirka, v kateri še

To je

	8		8				2
--	---	--	---	--	--	--	---

, »zbirka majhnih knjig, ki pripovedujejo pravljice, sladke kot med«. Prva v tej zbirki je bila *Rdeča kapica* bratov Grimm z ilustracijami Marlenke Stupica, ki je izšla leta 1953.

Ilustr. Ančka Gošnik-Godec MK, 1984

3. Ljubezen do pravljic zasledimo tudi v lastni ustvarjalnosti Kristine Brenkove. **Pisala je sodobne pravljice** (*Babica v cirkusu*) in fantastične pripovedi (ena od njiju je *Srebrna račka, zlata račka*), v katere je vpletla znane pravljичne junake in motive. Tudi v njeni zadnji pravljici v verzih *Prišel je velikanski lev*, ki je izšla v slikanici z ilustracijami Polone Lovšin, si kralj živali zaželi pravljico za lahko noč.

Pravljice (npr. *Rdečo kapico in Volk in sedem kozličkov*) je vgradila tudi v »knjigo kozjih dogodivščin« z naslovom

20					15			11		24	
----	--	--	--	--	----	--	--	----	--	----	--

11		1				1		
----	--	---	--	--	--	---	--	--

.

Ilustr. Marlenka Stupica, Obdarovanja, MK, 1991.

4. Pisala je tudi **vojne in resnične pripovedi**. Glavni motiv njenih vojnih pripovedi je narodnoosvobodilni boj (npr. *Partizanka Katarina, Dobri sovražnikov pes, Partizanska bolničarka*) v spominskih črticah pa pripoveduje o svojem življenju v Horjulu (*Prva domovina, Moja dolina*). Pisala je tudi o težavnem življenju matere samohranilke (*Golobje, sidro in vodnjak*), o družinskem življenju po drugi svetovni vojni (*Dnevna poročila*) ter o svojih srečanjih s pisatelji, pesniki, ilustratorji in z mladimi bralci, ki jih je obiskovala tudi za bralno značko (*Hoja za bralci*). Antologija njene kratke proze, ki je izšla leta 2001, pa ima simbolični naslov *Obdarovanja*, ki ga je mogoče razumeti kot »darilo« ustvarjalke mladim bralcem ali pa kot poklon založbe Mladinska knjiga svoji dolgoletni sodelavki ob njenem življenjskem jubileju, ob 90-letnici. *Obdarovanja* so kot nalašč za to, da jih starši in drugi odrasli berejo otrokom, ki še ne znajo brati. To branje imenujemo

15	12			10			5
----	----	--	--	----	--	--	---

	12				
--	----	--	--	--	--

, ki je prav tako nekakšno »darilo« **odraslih družinskih članov otrokom**.

Ilustr. Vesna Kremžar-Preželj.
Pojdimo se gledališče,
Oddelek za gledališko vzgojo
pri Pionirskem domu, 1977.

5. Kristina Brenkova je ustvarjala tudi gledališka dela za otroke in mladino, torej

15					21				
----	--	--	--	--	----	--	--	--	--

(izberi pravilni odgovor: prozna, pesniška, dramska) besedila. Njene igre z žlahtnimi sporočili so preproste, nezahtevne, primerne za šolske odre. Med njimi je morda najbolj znana *Modra vrtnica za princesko*

- pripoved o princeski, ki se je hotela poročiti s tistim mladeničem, ki ji bo prinesel modro vrtnico.

Astrid Lindgre: Pika Nogavička,
ilustr. Marlenka Stupica, MK, 1958

6. Slovenskim (mladim) bralcem je omogočila prebiranje številnih del iz svetovne mladinske književnosti.

Bila je namreč neumorna in odlična

21				23	6						
----	--	--	--	----	---	--	--	--	--	--	--

. V slovenščino je prečila dela *Bambi*, *Stare grške bajke*, *Koča strica Toma*, *Lonček balonček*, *Jelen Jarko*, *Kdo bo izpulil repo*, *Drozg in lisica*. Med njenimi številnimi prevodi sta tudi *Pika Nogavička* in *Bratec in Kljukec* s strehe švedske pisateljice Astrid Lindgren.

Mladinska knjiga, 1964.

7. Tudi dela Kristine Brenkove so prevedena v tuje jezike. Njena knjiga *Moja dolina* je bila leta 2000 uvrščena na Častno listo IBBY (Mednarodne zveze za mladinsko književnost). Kot urednica si je ves čas prizadevala za uveljavljanje slovenske mladinske književnosti v mednarodnem prostoru. Pritegnila je dobre pisatelje in dobre ilustratorje, ki so ustvarjali vrhunske knjige za otroke.

Prva slovenska

21				11					13	
----	--	--	--	----	--	--	--	--	----	--

, ki je zaslovela tudi v drugih državah, je bila *Hišica iz kock* Ele Peroci z ilustracijami Lidije Osterc.

8. Spoznali smo, da je Kristina Brenkova kot pisateljica, urednica in prevajalka odločilno prispevala k razvoju mladinske književnosti v Sloveniji. Za svoje delo je dobila številna priznanja

in nagrade, med njimi Trubarjevo plaketo (1982), Levstikovo nagrado za življenjsko delo (1999), častni znak svobode Republike Slovenije za življenjsko delo v mladinski literaturi in založništvu (1997); ob prazniku mesta Ljubljane 9. maja 2007 je prejela naziv častna meščanka Ljubljane. Živela je v ljubljanski mestni četrti

	8				12		15
--	---	--	--	--	----	--	----

, po kateri se imenuje tudi ena od knjižnic Mestne knjižnice Ljubljana. Ta knjižnica je v okviru praznovanja leta Kristine Brenkove pripravila za obdobje 2010/2011 vrsto prireditev, s katerimi želi počastiti 100. obletnico rojstva Kristine Brenkove v naslednjem letu. Razpisala je tudi natečaj za najlepše izdelani ekslibrisi.

Rok Erceg, OŠ Bežigrad (3. nagrada)

Nika Pogorelc, OŠ Franceta Bevka iz Ljubljane (najlepše izdelan exlibris)

SLOVENSKI KNJIŽNIČNO - MUZEJSKI

MEGA KVIZ 10/11

Končno geslo:

15	8	11	18	10	13	2	15	8	18	F	10	1	2
10	1	18	10	21	10	13	2						
24	23	10	T	5	12	8	20	11	2				

Pripravili:

Katja Jevc, MKL, Knjižnica Bežigrad

Mag. Tilka Jamnik, MKL, Pionirska

Viri:

- Album slovenskih književnikov. Ljubljana, Mladinska knjiga, 2006.
- BRENK, Kristina: Obdarovanje. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001.
- Enciklopedija Slovenije Ljubljana: Mladinska knjiga, 1987 (I. zv.).
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Kristina_Brenk